

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering : 22 februari 2018

Onderwerp: Gunning accountantscontrole voor het jaar 2018 in combinatie met ontwikkeling interne beheersing

Voorgestelde beslissing:

1. Kennis te nemen van de verschillende scenario's/keuzes om de accountantscontrole aan te besteden, waarbij realistische keuze is ofwel een EU-aanbesteding ofwel het huidige contract met BTB nog één jaar te verlengen.
2. Het huidige contract met BTB nog één jaar te verlengen voor de controle over het jaar 2018 om onze interne beheersing verder uit te werken en op basis daarvan eind 2018 een goede keuze voor de vernieuwing van de accountantscontrole 2019 en verder te kunnen maken.

Aanleiding

In oktober 2016 is het toenmalige contract voor de accountantscontrole voor de periode 2013-2016 overgenomen door het accountantsbureau Baker Tilly Berk (BTB) met een optierecht voor twee jaar. In juni 2017 heeft de commissie AFE gebruik gemaakt van het 1e optierecht en de controle over het jaar 2017 aan BTB gegund. Daarbij heeft de commissie aan de griffier en concerncontroller verzocht om verschillende scenario's uit te werken om de controle over het jaar 2018 en verder vorm te geven.

Op 4 december 2017 heeft één van de medewerkers voor onze Interne Controle samen met de accountant voor de commissie AFE de ontwikkeling van de interne beheersing geschetst en aangegeven dat de griffier en concerncontroller in januari een voorstel met scenario's/keuzes voor de aanbesteding doen. Deze scenario's worden in dit voorstel uitgewerkt.

Wat wordt met beslissing bereikt

- We kunnen onze interne beheersing verder door ontwikkelen. Daarmee krijgen we meer inzicht op welke wijze we in de toekomst met een externe of eigen accountant samen kunnen werken.
- Op termijn met een efficiëntere en effectievere controle-aanpak realiseren, mede door een nieuwe opzet van samenwerking met de accountant. De bestuurlijke kaderstelling en controlerende rol van de raad wordt hiermee versterkt.

Argumenten om in te stemmen met voorgestelde beslissing(en)

1. *Er zijn vier keuzes voor de benoeming van de accountant voor de controle 2018 en verder. Daarbij zijn er momenteel twee keuzes realiseerbaar, namelijk EU-aanbesteding of verlenging van het huidige contract met de accountant BTB.*

- 1) Nog één jaar verlengen huidige contract met de externe accountant
- 2) Een onderhandse aanbesteding voor twee jaar
- 3) EU-aanbesteding voor een nieuwe externe accountant
- 4) Werving eigen publieke accountant

De volgorde geeft de mate aan waarin we ons de komende jaren vastleggen. Bij keuze 1 houden we alle opties open. Keuze 4 is het meest vergaand.

In de bijlage zijn deze vier keuzes verder uitgewerkt met voor- en nadelen. Om diverse redenen zijn keuze 1 en 3 momenteel wel haalbaar, 2 en 4 (nog) niet.

Keuze 1, een jaar verlenging, is realistisch. Hiermee houden we tijd om de interne beheersing verder door te ontwikkelen en deze mee te nemen in een toekomstige aanbesteding/meer langdurig contract met een accountant. De samenwerking met de huidige accountant heeft de afgelopen jaren wel de nodige vragen en irritaties opgeleverd. Samen zijn we daar uiteindelijk uitgekomen. Het is aan de raad uiteraard ter afweging hoe zwaar de gerezen twijfels wegen in de keuze van verlenging dan wel EU aanbesteding.

Keuze 2, onderhandse aanbesteding voor twee jaar, vraagt extra onderzoek in de vorm van een marktverkenning. Door het terugtreden van de Big Four¹ is de accountantsmarkt nog steeds sterk in beweging. Dat levert mogelijk initiatieven op om de accountantscontrole te vernieuwen. Mogelijk in de vorm van onze beoogde nieuwe opzet met een intensieve samenwerking met een externe accountant. Risico is wel dat accountants op dit moment voor de meer bekende weg kiezen, waardoor deze optie voor dit moment niet het meest voor de hand liggend is.

Keuze 3, een EU aanbesteding, is realistisch en de gebruikelijke weg waarbij we aansluiten bij de opzet zoals wij en de meeste andere gemeenten al jaren kennen. Als we daarin toch de beoogde vernieuwing van de accountantscontrole uitvragen op de markt levert dit extra risico op. In een krappe markt zal dit punt mogelijk een extra drempel zijn voor accountants om in te schrijven. Dat risico kunnen we beperken door de vernieuwing niet als eis maar als alternatieve werkwijze opnemen of wenselijke ontwikkeling op te nemen.

Keuze 4, een eigen accountant, is op dit moment niet realistisch. We moeten zelf nog een aantal ontwikkelstappen nemen. Onze eigen interne controle (IC) voldoet nog niet aan de formele regels die aan een auditfunctie worden gesteld. Daarnaast vraagt een eigen accountant ook een toezichhoudende invulling van een lokale rekenkamer die we in de huidige opzet nog niet kunnen invullen. Verder zijn we te klein om alleen dit te doen, waardoor we ook andere gemeenten nodig hebben. Op dit moment zijn andere gemeenten ook nog onderzoekend. Tot slot is een eigen accountant mogelijk op termijn niet nodig als de vernieuwing door de externe accountants zelf goed doorzet.

- 2. Een EU-aanbesteding is haalbaar maar heeft niet de voorkeur. Het is nu nog te vroeg om een goede aanbesteding op te zetten, als we onze ontwikkeling op interne beheersing optimaal willen meenemen.*

Zowel via een EU-aanbesteding als met verlenging van het huidige contract kunnen we verdere stappen maken in de beoogde ontwikkeling zoals op 4 december gepresenteerd.

Ondanks dat de controle op uitvoerend en bestuurlijk niveau de afgelopen jaren niet altijd soepel is verlopen, gaat de voorkeur uit naar de keuze om nog een jaar te verlengen om verder ervaring op te doen en de interne beheersing in een verder stadium ontwikkelen, zodat we bij een nieuwe aanbesteding een beter programma van eisen kunnen formuleren.

- 3. Dit voorstel van de concerncontroller en griffer is bij het college getoetst.*

Het college heeft instemmend kennis genomen van dit voorstel.

---

¹ Big Four accountantskantoren wereldwijd zijn Deloitte, Ernst & Young (EY), KPMG en PriceWaterhouseCoopers (PwC)

Kanttekeningen en risico's

a. *De markt voor de accountants is zeer onzeker.*

Er zijn ruim tien bureaus nieuw op deze markt. Dit betreft ofwel geheel nieuwe bedrijven of kantoren die reeds actief zijn op de private markt en willen uitbreiden naar de gemeentemarkt. Eén bureau is binnen een jaar al weer gestopt met deze activiteiten. De meeste bureaus werken nog niet landelijk dus het aantal dat in onze omgeving opereert is kleiner.

Dit betekent dat de keuze mogelijk niet heel ruim is. Zeker optie 2 (2 jaar/onderhandse meervoudige aanbesteding is voor accountantskantoren minder aantrekkelijk, omdat in de eerste 2 jaar moet worden geïnvesteerd om de klant te leren kennen. Een termijn van 4 jaar is dan reëler.

b. *Er zijn risico's verbonden om nu een vernieuwing van de accountantscontrole via een onderhandse of EU-aanbesteding te starten.*

- Er heeft (nog) geen marktverkenning plaatsgevonden. Zowel bij onderhandse en een EU-aanbesteding is het niet zeker of er accountants zijn die bereid zijn om deze ontwikkeling samen met ons op te zetten en dus feitelijk met een aanbieding zullen komen.
- Landelijk zal er mogelijk twijfel en zelfs misschien weerstand zijn omdat de huidige monopoliepositie van de accountants wordt aangetast aangezien de afhankelijkheid van de gemeente bij de accountant wordt verminderd.

c. *Mogelijk komt er nieuwe regelgeving waarbij het college een "In Control Statement" moet afleggen*

In de voorstellen voor de vernieuwing van de accountantscontrole van commissie Depla is ook opgenomen dat het college een verklaring aflegt over het In control zijn van de organisatie. Dit is kort toegelicht in de presentatie van 4 december j.l.

Of en ja in welke vorm dit In Control Statement er komt is niet bekend. Ook is niet bekend wat voor aanvullende eisen daaraan worden gesteld. Mocht deze er niet komen is onze beoogde ontwikkeling geen weggegooid geld omdat het achterliggende doel van de versterking van onze interne beheersing en kwaliteit sowieso nuttig is.

Kosten, baten, dekking

De verwachting is dat er extra inzet binnen de organisatie nodig zal zijn om de interne beheersing verder te ontwikkelen en uitvoeren. Controle kost tijd. Deels zal zich dat terugverdienen om dat de kwaliteit van de productie verder kan verbeteren omdat incidentele en mogelijk structurele fouten eerder worden ontdekt.

Uitvoering

- Indien de raad akkoord is het voorstel voor verlenging van het contract met BTB, kan de griffier via mail de accountant in kennis stellen dat de gemeente gebruik wil maken van het optierecht voor de controle over het jaar 2018.
- Indien de raad bij amendement besluit om een EU-aanbesteding te starten, dan is de aanbeveling om deze procedure eind februari begin maart te starten, dus voor de komende raadsverkiezingen. De afronding van deze procedure en uiteindelijke keuze wordt wel door de nieuwe raad gedaan. De in de bijlage opgenomen opzet voor de gunningsprocedure als onderdeel van het PvE is integraal onderdeel van dit besluit om de EU-aanbesteding te starten. Het college zal deze aanbesteding voorbereiden en de elementen in het programma van eisen zoals geformuleerd in art. 2 lid 3 van de verordening zullen conform de huidige werkwijze worden opgenomen.

De concerncontroller en de griffier,

J. van de Lisdonk
Concerncontroller

M.B.J. Looman
griffier

Raadsvergadering d.d. 22 februari 2018

- conform voorstel
- zonder hoofdelijke stemming
- met algemene stemmen
- ..... stemmen voor ..... stemmen tegen

- aangenomen
- aangenomen met amendement .....
- aangehouden
- verworpen
- ter vergadering uitgereikt bij agendapunt .....
- in handen B&W gesteld
- opmerkingen/toezeggingen: .....
- .....

BIJLAGE Opzet Gunningsprocedure en selectiecriteria bij een EU-aanbesteding

Indien voorkeur is om de accountantscontrole over het jaar 2018 niet via een verlenging van het contract aan BTB te gunnen maar uit te zetten via een EU-aanbesteding voor de periode 2018-2021 moet hiervoor op korte termijn de procedure starten.

Het voorstel is om in dat geval de procedure uit te laten voeren door het college en de nieuwe raad te betrekken bij de uiteindelijke keuze. Dit conform art. 2 van de verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie.

De start van de procedure is om een aanbestedingsdocument met een programma van eisen te publiceren. Dit is grotendeels een relatief standaard stuk. De elementen in het programma van eisen zoals geformuleerd in art. 2 lid 3 van de verordening zullen conform de huidige werkwijze worden opgenomen.

Bestuurlijk is belangrijk dat er vooraf consensus is hoe de uiteindelijke gunning verloopt. Dit betreft de wijze waarop de raad betrokken is bij de keuze en de criteria die bij de keuze worden gehanteerd. Nadat de procedure is gestart kan hierin geen wijziging meer worden aangebracht.

Gunningsprocedure

1. Gunningscriteria en planning

De opdracht wordt gegund aan de Inschrijver met de economisch meest voordelige inschrijving (EMVI). De economisch meest voordelige inschrijving stelt de Aanbestedende partij vast op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding.

In de gunningsprocedure kennen we de volgende rollen;

- De selectiecommissie. Dit is het Presidium van de raad. De selectiecommissie kent drie adviseurs zijnde de portefeuillehouder Financiën, de griffier en de concerncontroller.
- De Opdrachtgever. De griffier treedt op als Opdrachtgever namens de gemeenteraad.

Nadat de offertes aan de hand van de uitsluitingsgronden, geschiktheidseisen, akkoordverklaringen gunningscriteria en presentatie zijn beoordeeld, stelt de selectiecommissie een gunningsvoorstel op voor de gemeenteraad. De raad neemt 18 mei de voorlopige gunningsbeslissing. Deze gunningsbeslissing zal uiterlijk 22 mei 2018 aan alle Inschrijvers worden gecommuniceerd.

De definitieve gunning wordt bekrachtigd door de gemeenteraad van de gemeente Oude IJsselstreek. Op basis daarvan verleent de Opdrachtgever de definitieve opdracht en wordt de overeenkomst ondertekend..

Bij de gunning worden de volgende gunningscriteria (met vermelding van de relatieve waarde) gehanteerd.

Gunningscriteria	Weging
Prijs	40 %
Plan van aanpak/kwaliteit	20 %
- Algemene controlefunctie	
- Certificerende functie	
- Natuurlijke adviesfunctie (In relatie tot interne controle)	
- Toekomstige ontwikkelingen (zie par. 6.2.1)	
- Visie op de financiële positie van de gemeente	
Presentatie	40 %

De selectiecommissie zal eerst het gunningscriterium Plan van aanpak beoordelen. Eerst nadat de selectiecommissie in overleg tot één gezamenlijk cijfer per (sub)criterium is gekomen voor het gunningscriterium plan van aanpak en de scores daaromtrent zijn vastgelegd, zal de informatie (prijs) ten behoeve van het gunningscriterium Prijs worden geopend. Vervolgens worden de scores voor de financiële aanbieding berekend en vastgelegd. Daarna worden de scores op deze twee gunningscriteria getotaliseerd om te beoordelen of de score van de Inschrijver voldoende is om in aanmerking te komen voor het geven van een presentatie.

Nadat de score op het gunningscriterium presentatie is bepaald en vastgelegd, worden de scores op alle gunningscriteria getotaliseerd en hieruit volgt een inschrijvende partij met de hoogste score. De partij met de hoogste totaalscore is de partij die de economisch meest voordelige offerte heeft uitgebracht. In geval van gelijke scores geldt de financieel aantrekkelijkste aanbieding.

2. Gunningscriterium Prijs

Voor het onderdeel prijs geldt dat de Inschrijver met de laagste prijs de maximale score krijgt. De andere Inschrijvers worden aan de Inschrijver met de laagste prijs gerelateerd met behulp van onderstaande formule:

$$\text{laagste prijs} / \text{te beoordelen prijs} \times \text{maximaal aantal punten} = \text{gewogen score}$$

De prijs is de vaste jaarlijkse vergoeding voor de interimcontrole, de controle van de jaarrekening (inclusief SiSa-verantwoording en maximaal drie specifieke aandachtspunten vastgesteld door de raad) en de (invulling van de) natuurlijke adviesfunctie.

De vaste jaarlijkse vergoeding geldt voor de gehele contractperiode met een jaarlijkse indexering. Indexering van de uurtarieven vindt plaats conform de CPI index van het CBS (laatst vastgestelde basisjaar). De accountant heeft het recht de tarieven jaarlijks per 1 augustus en voor het eerst met ingang van 1 augustus 2018, per controlejaar (juli –juli), aan te passen.

Tevens dient de Inschrijver een overzicht van de uurtarieven van de in te zetten functionarissen mee te sturen. Deze tarieven worden gedurende de looptijd van de overeenkomst in rekening gebracht bij eventuele extra werkzaamheden. Deze tarieven worden jaarlijks op eenzelfde wijze geïndexeerd.

Tussentijdse bijstelling

Indien het pakket van werkzaamheden substantiële wijzigingen ondergaat, o.a. door gemeentelijke samenwerking en/of organisatiewijzigingen waardoor bijstelling van de tarieven noodzakelijk is, stellen partijen in overleg een bijstelling van de prijs vast op basis van een open calculatie van meer- en minderwerk. Van een substantiële wijziging is sprake als er structureel meer- of minderwerk is van boven de marge van 10%.

Meerwerk

Inschrijver committeert zich dat meerwerk uitsluitend wordt uitgevoerd nadat vooraf schriftelijk opdracht daarvoor door de Opdrachtgever of namens hem is verstrekt. Opdracht wordt alleen gegeven op basis van duidelijke onderbouwing.

Facturering

Facturering geschiedt jaarlijks in twee termijnen op basis van een deugdelijk gespecificeerde factuur. Het eerste termijn wordt gefactureerd na afloop van de interim controle en na oplevering van de 'board- en managementletter'. De tweede termijn geschiedt na afloop van de jaarcontrole en na oplevering van de rapportage van bevindingen en controle verklaringen.

3. Gunningscriterium plan van aanpak

- De selectiecommissie kent iedere kwalitatieve (sub)gunningscriteria een waardering toe in de vorm van een rapportcijfer 1, 4, 6, 8 of 10.
- de waardering wordt door elk van de leden van de selectiecommissie afzonderlijk en onafhankelijk van elkaar bepaald, waarna de beoordeling van de gunningscriteria vindt afzonderlijk en op basis van onderling vergelijk van de offertes plaats.
- De selectiecommissie baseert haar rapportcijfers op het totaalbeeld van de kwaliteit van de offerte met betrekking tot het desbetreffende gunningscriterium.
- In de beoordeling worden de onderstaande cijfers gebruikt om het verschil in de offerte, naar het oordeel van de selectiecommissie, tot uiting te laten komen.

Cijfer	Omschrijving	Toelichting
1	Ontbreekt en/of niet overeenstemmend	(Een deel van) de gevraagde informatie ontbreekt, of de ingediende informatie is inhoudelijk niet relevant en/of voldoet niet aan het criterium.
3	Matig overeenstemmend	Enkele elementen ontbreken/schieten te kort. De wijze van invulling is niet overtuigend en/of laat openingen over.
6	Overeenstemmend en/of gen emeerwaarde	Dekt het criterium af en voldoet aan de verwachtingen.
8	Meerwaarde	Dekt het criterium af, voldoet aan de verwachtingen en biedt op onderdelen meerwaarde.
10	Onderscheidend en/of maximale meerwaarde	Voegt beduidend extra/onderscheidende meerwaarde toe aan het oorspronkelijke criterium. Er is sprake van positief onderscheidend vermogen ten opzichte van de overige offertes.

De punten voor de kwalitatieve (sub)criteria van de inschrijvende partijen worden naar verhouding aan het hoogst haalbare rapportcijfer gerelateerd, middels onderstaande formule:

$$\text{Behaald rapportcijfer} / \text{Hoogst haalbare rapportcijfer} \times \text{maximaal aantal punten} = \text{score}$$

Afronding van de score vindt plaats op twee cijfers achter de komma.

De criteria die omschreven dienen te worden en die onderdeel uitmaken van de opdracht zijn met uitzondering van het onderstaande vijfde punt beschreven in het programma van eisen.:

- Algemene controlefunctie (beschrijving in maximaal 1 A4)
- Certificerende functie (beschrijving in maximaal 1 A4)
- Natuurlijke adviesfunctie (In relatie tot interne controle) (beschrijving in maximaal 1 A4)
- Toekomstige ontwikkelingen (gevolgen van de aanscherping van NV COS 610 en gevolgen implementatie adviezen uit het rapport 'Vernieuwing accountantscontrole gemeenten') (beschrijving in maximaal 1 A4)
- Visie op de financiële positie van de gemeente (beschrijving in maximaal 1 A4)

Het vijfde punt omschrijven we verder niet. Het is immers een visie die we vragen.

4. Gunningscriterium presentatie

In principe worden alle partijen die een geldige Offerte hebben uitgebracht, uitgenodigd voor het houden van een presentatie op een nader te bepalen locatie tenzij uit de puntenscore van een Inschrijver op de gunningscriteria Prijs en Plan van Aanpak en vóór beoordeling van het gunningscriterium presentatie, blijkt dat deze niet hoog genoeg is om nog in aanmerking te kunnen komen voor gunning. Bij deze presentatie dient een afvaardiging van het in te zetten controleteam aanwezig te zijn. Deze afvaardiging dient de presentatie te verzorgen.

Tijdens de presentatie wordt van de Inschrijver verwacht een toelichting te geven op de offerte. In de beoordeling wegen de volgende criteria:

- Hoe wordt de presentatie uitgevoerd (o.a. inspelen op vragen, verbinding met de toehoorders)
- de opdrachtspecifieke kennis van zaken van de spreker(s)
- de vaardigheden; deskundigheid, vermogen om overtuigend over te komen, begrijpelijkheid, creativiteit, empathie.
- Behandeling van een werkelijk bestaande casus waar Inschrijver een bijdrage aan levert. Deze casus wordt door de Inschrijver zelf gekozen. Het enige criterium is dat het moet gaan over de transitie van het sociaal domein.

De presentaties worden op **1 mei 2018 vanaf 19:00 in de raadscommissie AFE** gehouden, de Inschrijvers dienen deze avond te reserveren. De leden van de selectiecommissie zijn (voor zover al geen lid van de raadscommissie) aanwezig. Indien het aantal mogelijk geschikte inschrijvers hoger is dan vier kan het tijdstip worden vervroegd.

Op 14 mei (voorlopige datum) stelt de selectiecommissie een advies op aan de raad voor voorlopige gunning in de raadsvergadering op 24 mei.

- De selectiecommissie kent per gunningscriterium een waardering toe in de vorm van een rapportcijfer tussen 0 en maximaal 10 punten.
- De selectiecommissie baseert haar rapportcijfers op het totaalbeeld van de kwaliteit van de offerte met betrekking tot het desbetreffende gunningscriterium.
- De beoordeling zal op basis van consensus bepaald worden door de projectgroep.
- In de beoordeling worden de onderstaande cijfers gebruikt om het verschil in de offerte, naar het oordeel van de selectiecommissie, tot uiting te laten komen.

Cijfer	Omschrijving	Toelichting
1 – 3	Niet overeenstemmend	Inhoudelijk niet (geheel) relevant en voldoet niet aan het criterium. De toelichting geeft onvolledige informatie.
4 - 5	Matig overeenstemmend	Enkele belangrijke elementen ontbreken/schieten te kort. De wijze van invulling is niet overtuigend en/of laat openingen over.
6 - 8	Overeenstemmend	Dekt het criterium af en voldoet aan de verwachtingen.

---

9 - 10	Onderscheidend	Voegt beduidend extra waarde toe aan het oorspronkelijke criterium. Er is sprake van positief onderscheidend vermogen ten opzichte van de overige offertes.
--------	----------------	---

De Inschrijver met het hoogste rapportcijfer ontvangt het maximale aantal punten per onderdeel. De punten van de overige Inschrijvers worden naar verhouding aan het hoogste rapportcijfer gerelateerd, middels onderstaande formule:

te beoordelen cijfer/ hoogste cijfer x maximaal aantal punten = gewogen score

Indien er geen gegronde bezwaren op de voorlopige gunning worden ingediend, kan de definitieve gunning plaatsvinden in de raadsvergadering van 5 juli.